

PATVIRTINTA
Jungtinės bakalauro studijų programos *Socialinis darbas ir socialinė rehabilitacija* komiteto
2021 m. rugsėjo 29 d. posėdyje, protokolo Nr. (2.1 E) 850000-KT-155;
Socialinės gerovės studijų programų komiteto
2021 m. rugsėjo 29 d. posėdyje, protokolo Nr. (2.1 E) 850000-KT-156

VILNIAUS UNIVERSITETO ŠIAULIŲ AKADEMIJOS
EDUKOLOGIJOS INSTITUTAS

SOCIALINIO DARBO IR VISUOMENĖS SVEIKATOS
STUDIJŲ KRYPČIŲ BAIGIAMŲJŲ
(BAKALAURO, MAGISTRANTŪROS STUDIJŲ)
DARBŲ RENGIMO

METODINĖS REKOMENDACIJOS

Šiauliai, 2021

TURINYS

I.	BENDROSIOS	NUOSTATOS	3
.....			
II.	BAIGIAMŪJŲ	DARBŲ	PASKIRTIS 3
.....			
III.	BAIGIAMOJO DARBO VADOVO, TEMOS PASIRINKIMAS	IR TVIRTINIMAS	4
.....			
IV.	BAIGIAMŪJŲ DARBŲ RENGIMO ETAPAI	IR TERMINAI	4
.....			
V.	VADOVAVIMAS	BAIGIAMIESIEMS	DARBAMS 5
.....			
VI.	BAIGIAMŪJŲ	DARBŲ	RECENZAVIMAS 5
.....			
VII.	BAIGIAMŪJŲ	DARBŲ	GYNIMAS 5
.....			
VIII.	BAIGIAMŪJŲ	DARBŲ	VERTINIMAS 6
.....			
IX.	BAIGIAMOSIOS	NUOSTATOS	8
.....			
PRIEDAI			9
.....			
1 priedas. BAIGIAMOJO DARBO ANTRAŠTINIO LAPO PAVYZDYS			
2 priedas. STUDIJUOJANČIOJO, TEIKIANČIO BAIGIAMĄJĮ DARBĄ, GARANTIJA			
3 priedas. VADOVO ATSILIEPIMAS APIE BAIGIAMĄJĮ DARBĄ			
4 priedas. BAIGIAMOJO BAKALAURO DARBO RECENZIJA			
5 priedas. BAIGIAMOJO MAGISTRO DARBO RECENZIJA			

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 1.1. Baigiamųjų darbų rengimo metodinės rekomendacijos nustato Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos (toliau – VUŠA) Edukologijos instituto Socialinio darbo ir Visuomenės sveikatos studijų krypties programų studentų baigiamųjų (bakaluro, magistrantūros studijų) darbų (toliau – BD) rengimo reikalavimus.
- 1.2. BD rengimo metodinės rekomendacijos parengtos vadovaujantis baigiamųjų darbų rengimo metodologinėmis rekomendacijomis¹.
- 1.3. Rašto darbų rengimo, gynimo ir kaupimo bendruosius principus Universitete nustato Universiteto senato patvirtinti *Vilniaus universiteto studijuojančiųjų rašto darbų rengimo, gynimo ir kaupimo nuostatai*².
- 1.4. Pagrindinius BD rengimo ir gynimo principus Šiaulių akademijoje nustato *Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos rašto darbų rengimo ir gynimo tvarka*³.
- 1.5. Rašto darbų įkėlimo į Vilniaus universiteto studijų informacinę sistemą (VUSIS) tvarką ir saugojimo terminus detalizuoja *Rašto darbų administravimo Vilniaus universiteto studijų informacinėje sistemoje tvarkos aprašas*⁴.
- 1.6. Metodinės rekomendacijos skirtos padėti rengiant baigiamąjį darbą ir supažindinti su BD gynimo bei vertinimo tvarka. Už BD kokybę atsakingas jį rengęs studentas.

II. BAIGIAMŪJŲ DARBŲ PASKIRTIS

- 2.1. **BAIGIAMŪJŲ DARBŲ PASKIRTIS** – savarankiški mokslinio tiriamojo arba projektinio pobūdžio studentų darbai, skirti studijų metu įgytam studentų kompetencijų lygiui įvertinti, o BD apgynus suteikiamas kvalifikacinis laipsnis ir (arba) kvalifikacija.
- 2.2. **BAIGIAMASIS BAKALAURO DARBAS** – tai savarankiškai atliktas mokslinio tiriamojo atitinkantis tokio pobūdžio darbams keliamus reikalavimus demonstruojant gebėjimus:
 - analizuoti teorines ir praktines pasirinktos tyrimo srities aktualijas;
 - planuoti mokslinį tyrimą (formuluoti problemą ir pagrįsti jos mokslinio tyrimo aktualumą; formuluoti tyrimo objektą, tikslą, uždavinius, pasirinkti adekvačią tyrimo metodiką);
 - atlikti tyrimus, taikyti mokslinių duomenų analizės metodus ir pademonstruoti įgytas žinias bei supratimą analizuojant, vertinant ir interpretuojant empirinius duomenis;
 - raštu parengti tyrimo ataskaitą (bakaluro darbą), argumentuotas tyrimo išvadas;
 - argumentuotai diskutuoti, remiantis atlikto tyrimo duomenimis.
- 2.3. **BAIGIAMASIS MAGISTRO DARBAS** – tai savarankiškai atliktas mokslinio tiriamojo, atitinkantis mokslo darbams keliamus reikalavimus demonstruojant gebėjimus:
 - atskleisti naujausias studijuojamos srities mokslo ir technologijų tendencijas; kritiškai vertinti teorines ir praktines pasirinktos tyrimo srities aktualijas;
 - analizuoti ir interpretuoti Lietuvos ir užsienio mokslinę literatūrą, nustatyti pasirinktos problemos iširtumą;
 - formuluoti problemą, argumentuoti tyrimo aktualumą, tyrimo objektą, tikslą, uždavinius, hipotezę ir (ar) probleminius klausimus;

¹ Kaffemanienė, I. (2006). *Negalės ir socialinės gerovės tyrimų metodologiniai aspektai*. Šiauliai: VšĮ Šiaulių universiteto leidykla.

² https://www.vu.lt/site_files/SD/Studentams/st._reglamentuojantys_dok/VU_Rastodarbu_nuostatai_2018-01-29.pdf (žiūrėta 2021-08-31).

³ https://www.sa.vu.lt/external/sa/files/2021_05_12_Rasto_darb%C5%B3_rengimo_ir_gynimo_tvarka.pdf (žiūrėta 2021-08-31).

⁴ https://www.sa.vu.lt/external/sa/files/VU_Rasto_darbu_administravimas_VUSIS_tvarka_2017.pdf (žiūrėta 2021-08-31).

- savarankiškai pasirinkti, taikyti adekvačius problemos tyrimo metodus, atlikti tyrimą, analizuoti, sisteminti, iliustruoti tyrimo rezultatus ir mokslu pagrįsta praktika interpretuoti tyrimo duomenis;
- raštu parengti tyrimo ataskaitą (magistro darbą) ir, remiantis tyrimo rezultatais, formuluoti argumentuotas išvadas, atitinkančias tyrimo tikslą, uždavinius;
- argumentuotai diskutuoti, remtis ir laisvai operuoti savo atlikto tyrimo duomenimis ir tinkamai naudotis kitų autorių šaltiniais.

III. BAIGIAMOJO DARBO VADOVO, TEMOS PASIRINKIMAS IR TVIRTINIMAS

- 3.1. Studentas, pasirinkęs darbo temą, derina ją su vadovu. Tema turi atitikti pasirinktą studijų programą.
- 3.2. Galimi keli BD temos pasirinkimo ir formulavimo variantai:
 - 3.2.1. studentas renkasi BD vadovo siūlomą temą;
 - 3.2.2. tema formuluojama studento siūlymu, atsižvelgiant į naujausių mokslinių tyrimų rezultatus, studento praktikos ir (ar) mokslinės praktikos, profesinės veiklos metu iškilusias problemas arba reaguojant į vykstančius pokyčius;
 - 3.2.3. tema formuluojama studento studijų metu rengtų kursinių ar kitų atliktų analitinių tiriamųjų darbų pagrindu, tęsiant temas, į kurią studentas gilinosi kelis studijų semestrus, nagrinėjimą.

IV. BAIGIAMŲJŲ DARBŲ RENGIMO ETAPAI IR TERMINAI

Veikla, etapas	Terminas, pastabos
BD teminės kryptys ir vadovai skelbiami Edukologijos instituto tinklalapyje ir/ar kitu būdu	Ne vėliau kaip per 15 pirmųjų semestro, kuriame numatyta pradėti rengti BD, dieną
BD temos patvirtinimas Vilniaus universiteto studijų informacinėje sistemoje VUSIS	Iki spalio 31 d., kai BD gynimai vyksta einamųjų studijų metų rudens semestre. Iki kovo 31 d., kai BD gynimai vyksta einamųjų studijų metų pavasario semestre.
BD temų svarstymas studijų programą kuriojančiame komitete	Iki gruodžio 1 d., kai BD gynimai vyksta einamųjų studijų metų rudens semestre. Iki gegužės 1 d., kai BD gynimai vyksta einamųjų studijų metų pavasario semestre.
Preliminarus BD svarstymas	Likus ne mažiau kaip 1 mėnesiui iki BD viešo gynimo. Studentai konsultuojami, kaip sėkmingai pabaigti rengti BD ir ką reikėtų tobulinti.
Recenzentų paskyrimas	BD recenzentai skiriami likus ne mažiau kaip 10 d. iki BD viešo gynimo
Prašymo dėl BD gynimo pateikimas Edukologijos instituto administratoriui (nurodoma galutinė BD tema lietuvių ir anglų kalbomis, darbo vadovas)	Praėjus ne mažiau kaip savaitei po preliminarus BD svarstymo komitete
Darbų talpinimas VUSIS elektroninėje informacinėje duomenų sistemoje (eLABa talpykloje), BD patikra per elektroninio sutapimų atpažinimo sistemą (ESAS, eLABa talpykloje)	Likus ne mažiau kaip 7 darbo dienoms iki patvirtintos viešo BD gynimo datos
Darbo pristatymas Edukologijos instituto administratoriui	Likus 7 darbo dienoms iki patvirtintos viešo BD gynimo datos (2 egzemplioriai ir tuščios darbo vadovo atsiliepimo ir recenzijos formos įmautėje)

V. VADOVAVIMAS BAIGIAMIESIEMS DARBAMS

- 5.1. Vadovavimo BD tikslas – konsultuoti studentą darbo temos pasirinkimo / formulavimo, tyrimo problemos aktualumo atskleidimo, tikslo, uždavinių formulavimo, tyrimo instrumento rengimo arba pasirinkimo, tyrimo organizavimo bei rezultatų analizės, BD įforminimo ir gynimo klausimais.
- 5.2. Jei studijų programa tarpdisciplininė, rengiant BD, komiteto sprendimu studentui gali būti skiriamas konsultantas – kitos mokslo srities / krypties specialistas, kuris konsultuoja studentą atstovaujamos mokslo srities / krypties klausimais.
- 5.3. BD vadovo pareigos:
 - 5.3.1. konsultuoti studentą BD rengimo procese;
 - 5.3.2. parengti vadovo atsiliepimą (žr. 3 priedą) apie bakalauro / magistro studijų baigiamąjį darbą (apie BD rengimo procesą, studento gebėjimus).
- 5.4. BD vadovas turi teisę gauti iš studento informaciją apie BD rengimo eigą ir ją paliudijančią medžiagą (surinktą literatūrą, pirminius tyrimo duomenis, atliktus skaičiavimus, aprašytus tyrimo rezultatus, parengtas darbo dalis ir pan.).
- 5.5. BD vadovas atlieka eLABa talpykloje pateiktą BD patikrą elektroninio sutapimų atpažinimo sistemos priemone. Nustačius plagiato faktą BD negali būti ginamas, vertinamas ir skelbiamas viešai, o studijuojančiajam taikoma nuobauda Studijų nuostatuose ir/ar kituose Universiteto teisės aktuose nustatyta tvarka.

VI. BAIGIAMŲJŲ DARBŲ RECENZAVIMAS

- 6.1. BD recenzuoja atitinkamos srities mokslininkai, atitinkamos srities specialistai, skiriami komiteto sprendimu.
- 6.2. Recenzentas pateikia recenziją Universiteto el. paštu studentui ir Edukologijos instituto administratoriui – nešališką ir argumentuotą BD įvertinimą raštu (žr. 4, 5 priedus) likus ne mažiau kaip 2 dienoms iki viešo BD gynimo.
- 6.3. Studentas turi teisę susipažinti su recenzija iki viešo BD gynimo likus ne mažiau kaip 24 valandoms.
- 6.4. Recenzentui įtarus galimą plagiata ir tai konstatavus recenzijoje, studijų programos komitetas kreipiasi į Vilniaus universiteto bibliotekos Šiaulių akademijos informacijos centrą ar kitą atsakingą padalinį dėl įtariamo plagiato patikrinimo; su gauta išvada supažindinamas ir studentas. Baigiamąjį darbą su recenzija (prireikus ir su išvada apie plagijavimo patikros rezultatus) komitetas, instituto padalinys pateikia Baigiamųjų darbų vertinimo komisijai. Nustačius plagiato faktą BD negali būti ginamas, vertinamas ir skelbiamas viešai, o studijuojančiajam taikoma nuobauda Studijų nuostatuose ir/ar kituose Universiteto teisės aktuose nustatyta tvarka.
- 6.5. Studentas turi teisę BD viešai ginti įprastine tvarka, jei recenzentas BD įvertina nepatenkinamai.

VII. BAIGIAMŲJŲ DARBŲ GYNIMAS

- 7.1. BD ginamas studentui įvykdžius studijų programos ir studijų sutarties reikalavimus.
- 7.2. BD vertinimo komisijos (toliau – Komisija) sudėtį, jos pirmininką siūlo programą kuruojantis komitetas, Universiteto rektoriaus įsakymui Akademijos direktoriaus teikimu. Komisija sudaroma iš kompetentingų mokslininkų, praktikų profesionalų, socialinių partnerių atstovų. Kai ginami baigiamieji bakalauro darbai, Komisiją sudaro ne mažiau kaip 3 nariai, dirbantys toje studijų kryptyje. Kai ginami baigiamieji magistro darbai, Komisiją sudaro ne mažiau kaip 4 nariai. Kai ginami jungtinių studijų programų studentų BD, į Komisijos sudėtį įtraukiamas

- bent vienas atstovas iš kartu programą vykdančios aukštosios mokyklos. Esant galimybei, rekomenduojama, kad bent vienas Komisijos narys (paprastai – pirmininkas) būtų kitos aukštosios mokyklos, mokslo įstaigos profesorius arba docentas (vyriausiasis arba vyresnysis mokslo darbuotojas).
- 7.3. Institutas Komisijai pateikia rektoriaus įsakymu patvirtintą studentų, ginančių BD, sąrašą, nurodant studijų programą.
 - 7.4. Komisijos posėdis yra viešas. Posėdžio metu Komisijos pirmininkas atsakingas už procedūrų laikymąsi.
 - 7.5. Pradėdamas Komisijos darbą pirmininkas supažindina studentus su rektoriaus įsakymu ir primena pagrindinius reikalavimus, kurių jie turi laikytis pristatydami ir gindami BD.
 - 7.6. BD gynimas protokoluojamas. Protokolas rašomas valstybine kalba. Tais atvejais, kai jungtinėse su užsienio aukštosiomis mokyklomis programose bendru šalių susitarimu nutariama rengti darbą anglų kalba, kai studijos vyksta pagal užsieniečių studijoms skirtas studijų programas, protokolas gali būti rašomas ir užsienio kalba; remiantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymu, prie protokolo užsienio kalba pateikiamas jo vertimas į lietuvių kalbą.
 - 7.7. Gynimo metu naudojama garso įrašymo aparatūra. Šie įrašai gali būti naudojami nagrinėjant apeliacijas. Studentai turi būti informuojami apie garso įrašymo aparatūros naudojimą.
 - 7.8. Rekomenduojama baigiamojo bakalauro darbo pristatymui skirti 5–10 min., o baigiamojo magistro darbo pristatymui – 7–15 min. Komisijos pirmininkas turi teisę nutraukti kalbą, jei studentas viršija pristatymui skirtą laiką.
 - 7.9. Po darbo pristatymo Komisijos pirmininkas supažindina Komisiją ir studentą su vadovo atsiliepimu, recenzija ir įvardija juose nurodytus darbo privalumus ir pastebėtus trūkumus. Studentas atsako į Komisijos ir recenzento pateiktus klausimus.
 - 7.10. Komisijos nariai teikia klausimus, susijusius su BD. Tai daryti gali ir kiti Komisijos posėdžio dalyviai. Pirmininkas turi teisę leisti studentui neatsakyti į nekonkrečius, nekorektiškus arba su tema nesusijusius klausimus.
 - 7.11. Komisijos nariai žodžiu turi pareikšti, ar juos tenkina BD autoriaus atsakymai į pateiktus klausimus.

VIII. BAIGIAMŲJŲ DARBŲ VERTINIMAS

- 8.1. BD ir jo gynimas yra vertinamas galutiniu pažymiu, kuris apskaičiuojamas naudojant recenzento ir Komisijos narių įvertinimus bei atsižvelgiant į BD vadovo atsiliepimą.
 - 8.1.1. Bendrą BD įvertinimą sudaro: 70 proc. baigiamųjų darbų komisijos narių vertinimo, 30 proc. recenzento vertinimo.
 - 8.1.2. Kiekvieno komisijos nario vertinimą sudaro: BD gynimo (pristatymas ir diskusija) vertinimas – 40 proc., BD vertinimas – 60 proc.
 - 8.1.3. Galutinis BD pažymys apvalinamas pagal aritmetikos taisykles. Iškilus ginčams dėl vertinimo, sprendimą priima Komisijos pirmininkas.
 - 8.1.4. Gauti studentų įvertinimai susiejami su studijų pasiekimų lygmenimis taip: puikus studijų pasiekimų lygmuo – įvertinimai 10 (*puikiai*) ir 9 (*labai gerai*), tipinis lygmuo – įvertinimai 8 (*gerai*) ir 7 (*vidutiniškai*), slenkstinis lygmuo – įvertinimai 6 (*patenkinamai*) ir 5 (*silpnai*).
- 8.2. BD vadovas parengia atsiliepimą apie bakalauro / magistro studijų baigiamąjį darbą užpildydamas 3 priede pateiktą formą. Recenzentas darbą vertina užpildydamas 4 arba 5 priede pateikiamą recenzijos formą.
- 8.3. BD vadovas ir (ar) recenzentas, dirbantis Komisijoje, darbą vertina tik kaip vadovas ir (ar) recenzentas, o kaip Komisijos narys vertinimo metu nusišalina.
- 8.4. Baigiamojo darbo struktūra iš esmės turi derėti su recenzijos formoje pateiktais vertinimo kriterijais (žr. 4 ir 5 priedus).

Reikalaujamos baigiamųjų darbų struktūrinės dalys ir apimtys

Struktūrinės dalys	Bakalauro darbas	Magistro darbas
Viršelio puslapis (žr. 1 priedą)		
Studijuojančiojo, teikiančio baigiamąjį darbą, garantija (žr. 2 priedą)		
Turinio puslapis (skyrių ir paragrafų pavadinimai, puslapiai)		
Santrauka Baigiamajame darbe turi būti santraukos lietuvių ir viena iš pagrindinių ES kalbų (anglų, prancūzų ar vokiečių). Santrauka – tai trumpas darbo esmės išdėstymas. Joje nurodomas darbo pavadinimas, tyrimo problema, objektas, tikslas, uždaviniai, tyrimo metodai ir esminės išvados . Santraukos apimtis – vienas puslapis (iki 350 žodžių). Kai rengiami jungtinių studijų programų baigiamieji darbai, rengiama ir išplėstinė santrauka užsienio kalba , pateikiama po literatūros sąrašo.		
Išplėstinė santrauka užsienio kalba	Rengiama įvado ir išvadų pagrindu. Santraukos apimtis ~ 5 puslapiai (1250 žodžių).	Rengiama įvado, pagrindinių empirinio tyrimo rezultatų ir išvadų pagrindu. Pateikiamas literatūros sąrašas, nurodant tik santraukoje minimus šaltinius, sąrašas į santraukos apimtį neįtraukiamas. Santraukos apimtis ~ 15 puslapių (3750 žodžių).
Įvadas	Temos aktualumas	Problema ir tyrimo aktualumas <i>Mokslinis aktualumas, naujumas</i> <i>Socialinis aktualumas</i>
	Probleminiai klausimai	Hipotezė arba Probleminiai klausimai, arba Ginamieji teiginiai
	Tyrimo objektas	
	Tyrimo tikslas	
	Uždaviniai	
	Tyrimo metodai	Tyrimo metodologija ir metodai
	Tyrimo dalyviai arba Respondentai	
1 skyrius	TEORINĖ DALIS (Įrašyti pavadinimą.)	
2 skyrius	EMPIRINĖ DALIS (Įrašyti pavadinimą.)	
	Tyrimo metodika ir organizavimas Tyrimo dalyviai arba Respondentai Tyrimo rezultatų aptarimas / diskusija	Tyrimo metodologija Tyrimo metodai Tyrimo imtis Tyrimo rezultatų aptarimas / diskusija
Išvados	Formuluojamos	
Rekomendacijos	Gali būti formuluojamos	
Literatūra	Pateikiamas cituotos literatūros sąrašas. Kai rengiami jungtinių studijų programų baigiamieji darbai, rekomenduojama ne mažiau kaip 30 proc. šaltinių užsienio kalba.	
Priedai	Pateikiami	
BD apimtis	Bakalauro darbas	Magistro darbas
	30–45 psl. (neįskaitant priedų ir išplėstinės santraukos)	45–60 psl. (neįskaitant priedų ir išplėstinės santraukos)

- 8.5. Komisijos posėdžio protokolą pasirašo pirmininkas ir visi Komisijos nariai. Jame įrašomas galutinis BD įvertinimas ir įrašas apie suteiktą:
- 8.5.1. baigiamojo bakalauro darbo atveju – kvalifikacinį laipsnį ir (ar) profesinę kvalifikaciją;
 - 8.5.2. baigiamojo magistro darbo atveju – kvalifikacinį laipsnį.
- 8.6. BD įvertinimo rezultatai pateikiami raštu kiekvienam studentui individualiai pasibaigus

Komisijos posėdžiui.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 11.1. Metodinės rekomendacijos įsigalioja patvirtinus jas Jungtinės bakalauro studijų programos *Socialinis darbas ir socialinė rehabilitacija* komiteto ir *Socialinės gerovės studijų programų* komiteto posėdžių protokolais.
- 11.2. VUŠA Taryboje patvirtinus esminius *Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos rašto darbų rengimo ir gynimo tvarkos* pakeitimus, šios metodinės rekomendacijos privalo būti atnaujinamos ir patvirtinamos Jungtinės bakalauro studijų programos *Socialinis darbas ir socialinė rehabilitacija* komitete ir *Socialinės gerovės studijų programų* komitete.

PRIEDAI